

Биология

PISAга багытталган тест

7 – класс

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыгып, суроого жооп жазгыла.</p> <p>1-суроо: Эмне себептен канаттуулардын канаттары суу болбойт?</p> <p>Өз жообуңарды жазгыла:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Канаттуулар</p> <p>Канат тек гана канаттууларда бар. Канат кылдаттык менен кам көрүүнү талап кылат, ошондуктан канаттуулар убактысынын 9% канаттарын тазалоого, жуунууга коротушат.</p> <p>Ылдам учуучу чымчыктар-таранчылар жана чабалекейлер жайкысын сууга түшүшөт. Ал эми башкалары болсо майда сууларга чөмүлүшүп, же шүүдүрүмгө же жаандын суусуна канаттарын нымдап алышат, ошентсе да алар кургак боюнча калышат.</p> <div style="text-align: center;"> </div>				
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: кубулуштарды илимий жактан түшүндүрүү • Контекст: жеке • Тапшырманын татаалдык деңгээли: орто (продуктивдүү) • Жооптун форматы: кенен(толук) жооптуу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 10%; text-align: center;">Упай</th> <th style="text-align: center;">Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; vertical-align: top;">2</td> <td>Туура жооп: Канаттууларда куйругунун негизинде орун алган чычан беши болот, андан майланышкан суюктук бөлүнүп чыгат. Канаттуулар тумшугу менен майды алып, канаттарын кылдаттык менен майлап, сүртүп чыгат. Ошондуктан, бардык канаттары май менен</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийлердин мазмуну	2	Туура жооп: Канаттууларда куйругунун негизинде орун алган чычан беши болот, андан майланышкан суюктук бөлүнүп чыгат. Канаттуулар тумшугу менен майды алып, канаттарын кылдаттык менен майлап, сүртүп чыгат. Ошондуктан, бардык канаттары май менен
Упай	Критерийлердин мазмуну				
2	Туура жооп: Канаттууларда куйругунун негизинде орун алган чычан беши болот, андан майланышкан суюктук бөлүнүп чыгат. Канаттуулар тумшугу менен майды алып, канаттарын кылдаттык менен майлап, сүртүп чыгат. Ошондуктан, бардык канаттары май менен				

аркылуу		капталып калган соң, алар суу болбойт.
	1	Жоопто чычаң беги же май каптоосу тууралуу жазылып, бирок, түшүндүрмөсү жок болсо
	0	Башка жооп же жооп жок

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыгып, сүйлөмдү толуктап жооп бергиле.</p> <p>2-суроо: Эгерде сууда сүзүүчү канаттуулардын канаттары нефть же мазут болуп калса, анда...</p> <p>Бир гана туура жоопту белгилегиле:</p> <p>А) канаттары менен тыбыттары жабышып, суу терисине жеңил өтүп кетет дагы канаттуулар муздап өлүшөт</p> <p>Б) канаттарынын касиеттери дээрлик өзгөрүлбөйт</p> <p>В) канаттары денесине жабышып калат дагы, ал бир топ ыңгайлуу формага келип калат</p> <p>Г) булганган канаттары убакыттын өтүшү менен суудан жуулуп, канаттын түзүлүштөрү калыбына келет</p>	<p>Канаттуулар</p> <p>Сууда сүзүүчү канаттуулар үчүн океан, деңиздердин жана көл, дарыялардын нефть менен каптап калышы өтө чоң коркунуч жаратат.</p>							
	<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: кубулуштарды илимий жактан түшүндүрүү • Контекст: глобалдык • Тапшырманын татаалдык деңгээли: жогорку (креативдүү) • Жооптун форматы: бир туура жооптуу • Максималдуу упай: 1 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Упай</th> <th>Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Туура жооп: 1(А)</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>		Упай	Критерийлердин мазмуну	1	Туура жооп: 1(А)	0
Упай	Критерийлердин мазмуну							
1	Туура жооп: 1(А)							
0	Башка жооптор же жооп жок							

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыгып, суроого болгон жообуңарды жазгыла.</p> <p>3-суроо: Эмне себептен канаттууларды тазалап туруп эле, ошол замат эркиндикке коё бербейт?</p> <p>Өз жообуңарды жазгыла:</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Канаттуулар</p> <p>Эгерде канаттуунун денесинин жарымынан көп бөлүгү нефть менен капталып калган болсо, аны куткаруу мүмкүн эмес. Эгер булгануу андан азыраак болсо, канаттууну туура тазалап, жууп, өмүрүн сактап калууга болот. Мындай канаттууну сульфидүү кастор майы бар чакага жарым минут салып, андан соң жылуу суу менен жууп, кургатышат. Бирок, мындай тазалоодон соң канаттууларды эркиндикке 6 жумага чейин же кээде кийинки түлөгөнүнө чейин коё бербей кармашат.</p>								
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: табигый-илимий изилдөө ыкмаларын колдонуу • Контекст: жеке • Тапшырманын татаалдык деңгээли: орто (продуктивдүү) • Жооптун форматы: кенен(толук) жооптуу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="887 1133 1024 1227">Упай</th> <th data-bbox="1031 1133 1382 1227">Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="887 1236 1024 1572">2</td> <td data-bbox="1031 1236 1382 1572">Туура жооп: канатын табигый майланышкан суюктугу менен майлоо жөндөмдүүлүгү кайрадан пайда болмоюнча</td> </tr> <tr> <td data-bbox="887 1581 1024 1783">1</td> <td data-bbox="1031 1581 1382 1783">Жууган маалда канаттарынын май каптоосу кетип калган деген жооп болсо</td> </tr> <tr> <td data-bbox="887 1792 1024 1899">0</td> <td data-bbox="1031 1792 1382 1899">Башка жооп же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийлердин мазмуну	2	Туура жооп: канатын табигый майланышкан суюктугу менен майлоо жөндөмдүүлүгү кайрадан пайда болмоюнча	1	Жууган маалда канаттарынын май каптоосу кетип калган деген жооп болсо	0	Башка жооп же жооп жок
Упай	Критерийлердин мазмуну								
2	Туура жооп: канатын табигый майланышкан суюктугу менен майлоо жөндөмдүүлүгү кайрадан пайда болмоюнча								
1	Жууган маалда канаттарынын май каптоосу кетип калган деген жооп болсо								
0	Башка жооп же жооп жок								

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыгып, суроого болгон жообуңарды жазгыла.</p> <p>Вопрос 4. Эмне себептен айыл чарба зыянкечтерине каршы күрөшүү үчүн уулуу химикаттарды колдонгон учурда өсүмдүктөр же чөп жечү жаныбарлар эмес, канаттуулар көбүрөөк өлүшөт?</p> <p>Өз жообуңарды жазгыла:</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Канаттуулар</p> <p>Жаратылыштагы өлгөн канаттуулардын өлүктөрүн жана уялардан алынган жумурткалардын көбүн изилдеген учурда, алардан айыл-чарбасындагы каршы зыянкечтерге каршы колдонгон уулуу химикаттар табылган. Өзгөчө балык жечү канаттуулардын, андан кийин жырткыч канаттуулардын организмдеринде уулуу химикаттар көп топтолгон.</p>	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: табигый-илимий изилдөө ыкмаларын колдонуу • Контекст: жергиликтүү • Тапшырманын татаалдык деңгээли: жогору (креативдүү) • Жооптун форматы: кенен(толук) жооптуу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийлердин мазмуну</p>
	<p>2</p>	<p>Туура жооп: 1. Уулу заттар адегенде азык чынжырынын төмөңкү деңгээлдерине келет жана алар аз дозада өсүмдүктөр жана өсүмдүк жечү жаныбарлар үчүн уулуу болбошу мүмкүн. 2. Ал эми жырткычтар азык чынжырынын эң чокусунда болгондуктан, ал чөп жечү жандыктарды жеп, өз организмде уулуу заттарды көп топтойт.</p>
	<p>1</p>	<p>Толук жооптун бирин жазса</p>
<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>	

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыгып, суроого болгон жообуңарды жазгыла.</p> <p>5-суроо: Парктарда жана бакчаларда уялоочу канаттууларды тыйынчычкандардан кантип сактоого болот?</p> <p>Өз жообуңарды жазгыла:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Канаттуулар</p> <p>Тыйынчычкандар шаардагы парктар менен бакчалардагы өтө жагымдуу, кооз жаныбар. Бул кичинекей жаныбар курт-кумурскалар менен азыктануучу канаттуулардын бирден- бир чоң душманы болушу мүмкүн. Тыйынчычкандар көпчүлүгү жасалма уяларга же чоңураак өлчөмдөгү жасалма чымчыктын үйлөрүнө жайгашып алышат, эгер анда канаттуунун жумурткалары же балапандары болсо жеп салышат.</p> <div data-bbox="863 779 1323 1010"> </div>								
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: табигый-илимий изилдөө ыкмаларын колдонуу • Контекст: жергиликтүү • Тапшырманын татаалдык деңгээли: жогору (креативдүү) • Жооптун форматы: кенен(толук) жооптуу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="791 1111 951 1205">Упай</th> <th data-bbox="951 1111 1390 1205">Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="791 1205 951 1464">2</td> <td data-bbox="951 1205 1390 1464">Туура жооп: Уянын кире беришиндеги тешигинин диаметрин 4,5 см кичине жасап, тыйынчычкандар кире албагандай кылып илүү керек.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="791 1464 951 1594">1</td> <td data-bbox="951 1464 1390 1594">Уяларга кичинекей тешик кылуу керек деген жооп жазылса</td> </tr> <tr> <td data-bbox="791 1594 951 1796">0</td> <td data-bbox="951 1594 1390 1796">Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийлердин мазмуну	2	Туура жооп: Уянын кире беришиндеги тешигинин диаметрин 4,5 см кичине жасап, тыйынчычкандар кире албагандай кылып илүү керек.	1	Уяларга кичинекей тешик кылуу керек деген жооп жазылса	0	Башка жооптор же жооп жок
Упай	Критерийлердин мазмуну								
2	Туура жооп: Уянын кире беришиндеги тешигинин диаметрин 4,5 см кичине жасап, тыйынчычкандар кире албагандай кылып илүү керек.								
1	Уяларга кичинекей тешик кылуу керек деген жооп жазылса								
0	Башка жооптор же жооп жок								